

TKP | EMEK MERKEZİ

**Fonlar, Vergiler, Teşvikler:
Patronların Emrine Amade**

İŞÇİNİN CEBİNDEN PATRONLARA SÜREKLİ KAYNAK AKTARIMI

TKP

| EMEK MERKEZİ

**Fonlar, vergiler, teşvikler:
patronların emrine amade**

İŞÇİNİN CEBİNDEN PATRONLARA SÜREKLİ KAYNAK AKTARIMI

Patronlar yıllardır işçi ücretleri üzerinden teşvik alıyor. İstihdam paketleri, asgari ücret teşvikleri, işsizlik sigortası fonunun kullanımı gibi uygulamalarla AKP iktidarı patronlara büyük bir kaynak yaratıyor. Son açıklanan "Ekonomide Yapısal Dönüşüm Paketi" de aynı niteliği taşıyor. Elinizdeki raporda işçinin cebinden alıp patronların kasasına konulan ve adına teşvik denilen soygunun ayrıntıları yer alıyor.

Yerel seçimleri geride bıraktığımız şu günlerde iktidar partisinin sandıktan çıkan sonuçlara müdahale etme çabası devam ederken ekonomi bakanı "Ekonomide Yapısal Dönüşüm Paketi"ni açıkladı. Açıklamayı dinleyince gördük ki, yeni olan tek şey patronlara her defasında daha da cömertçe sunulan ekonomik tavizlerin sayısındaki artış. Açıklanan program; "Yapısal Dönüşüm Adımları-2019" alt başlığı ile sunuldu. Açıklanan paket üretimin, istihdamın, kalkınmanın değil, halkın parasıyla sermaye sınıfını finanse etmenin, kriz fırsatçılığının reçetesi. Her daim baki olansa bu desteğin emekçi halkı daha da yoksullaştırarak yapılacak olması.

Bu rapor, son açıklanan "Yapısal Dönüşüm Paketi" dahil, emekçilerin ücretleri ve diğer kazanımları üzerinden çeşitli yöntemlerde patronlara verilen ya da verilmesi planlanan teşvikleri konu ediyor. Elinizdeki raporda işçinin cebinden alıp patronların kasasına konulan ve adına teşvik denilen soygunun ayrıntıları yer alıyor.

A-EKONOMİDE YAPISAL DÖNÜŞÜM PAKETİ'NDEKİ BAŞLIKLAR 1. KIDEM TAZMİNATI FONU

AKP hükümetinin fon anlayışını biliyoruz. İşsizlik Fonunu patronların kasasını, işçilerin hakkı olan parayla doldurmanın formülü olarak nasıl kullandığını aşağıda detaylı olarak açıklayacağız. Ekonomide Yapısal Dönüşüm

paketi içinde yer alan kıdem tazminatı düzenlemesi ise işçilerin kıdem tazminatı haklarını işleyişi şaibeli bir fona devrederek tasfiye etmeyi amaçlıyor. İşçilerin kazanılmış haklarının en önde gelenlerinden biri olan ve parasal karşılığının yanında, iş güvencesinin de önemli bir unsuru olan kıdem tazminatı patronların uzun süredir hedefindeydi. AKP hükümeti açıklanan yeni programla, kıdem tazminatı güvencesini fon adı altında ortadan kaldırmaya niyetli olduklarını açıkça ortaya koydu. Kurulacak fon, patronlara destek olmak için kullanılacak.

Kıdem Tazminatı Fonu, patronların işten çıkarma maliyetini de ortadan kaldırıyor. Kıdem tazminatının patronlara maliyeti sıfıra yakınsayınca, tazminatın işçilerin haksız yere işten çıkarılmasını önleyen fonksiyonu yok edilmiş olacak. İşçi hem parasından hem de iş güvencesinden yoksun kalırken patron bir taşla iki kuş vuracak. İşten çıkardığı işçinin ekonomik maliyetinden kurtulacak, ekonomik bir kaybı olmayacağını bilerek dile-
diğince işçi çıkarabilecek.

Fon aynı zamanda patronlara yeni bir kaynak yaratmayı hedefliyor. İşçiyi işten çıkarana kadar patronun kasasında duran kıdem tazminatı, fon sistemiyle bir finansal enstrüman olarak piyasaya sunulmuş olacak. Üstelik kıdem tazminatı ödeme koşulları zorlaştırılacağı için işçinin hak ettiği ve alması gereken para da piyasada patronların kullanımında olacak.

Oluşacak kaynağın büyüklüğüne dair bir hesaplama yapmak mümkün. 15 milyon SGK'lı çalışandan ve asgari ücret üzerinden hesap yapıldığında, yazılı basına sızan son tasarıda kıdem tazminatı fonu için prim kesintisi olarak ifade edilen %4 oranı kabul edilirse; bu durumda her ay fonda 1,5 milyar lira birikecek. Yine aynı tasarıya göre ölüm ve emeklilik dışında fondan 10 yıl boyunca kimsenin parasını alamayacağı düşünüldüğünde bu süre zarfında yaklaşık 200 milyar liralık bir fonla yeni kaynak yaratılmış olacaktır.

2. ZORUNLU BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİ

Göz dikilen haklardan biri de sosyal güvenlik hakkı. Çalışan kesimin sosyal güvenlik hakkına yönelen bir darbe olan zorunlu BES sistemi AKP tarafından gündeme getirilmiş, ancak emekçiler kendilerine yönelen bu saldırıyı fark ederek büyük oranda sisteme dâhil olmayı reddetmişti. Sistemden çıkışlar beklenenin üzerinde oldu. Son açıklanan pakette AKP hükümetinin işçilerin sosyal güvenlik hakkını yok etme konusundaki kararlılığını patronlara ispat etme çabasında olduğu görülüyor. Katılımcılarına reel bir fayda sağlamadığı çokça vurgulanan zorunlu BES uygulamasının "daha zorunlu, daha kapsamlı" hale getirileceği açıklanarak, kurulacak kıdem tazminatı fonuna entegre edileceği duyuruldu. Düzenlemenin ayrıntıları henüz ortada olmamakla birlikte hedefin yıl sonu olduğu açıklanan programda yer alıyor.

3. İŞÇİDEN ÇOK PATRONDAN AZ VERGİ ALMAK

Açıklanan pakette değinilen başlıklardan biri de vergi sisteminde öngörülen değışikler oldu. AKP'li ekonomi bakanı kurumlar vergisini kademeli olarak düşürüleceğini açıkladı. Bunun anlamı oraya çıkan vergi yükünün tabana, yani emekçi halka yüklenmesi. Zenginden az, yoksuldan çok vergi almanın başka bir ifadesi olan "vergiyi tabana yaymak" vaadi AKP'nin işçi düşmanlığını ekonominin her cephesinde sürdürmekte kararlı olduğunun da bir göstergesi. Çalışan kesimin ücretleri üzerinden İşsizlik Fonu, Kıdem Tazminatı Fonu, BES gibi patronları rahatlatan sistemler finanse edilirken, aynı ücretlere yönelik vergi kesintilerinin çoğalmasa anlamına gelen bu vergi politikası, emekçilere daha çok yoksullaşmadan başka bir şey vadetmemektedir.

2018'in sonlarında sinyalleri verilen Yeni Ekonomi Programı'nda 2021'e kadar olan süreç tasvir edilmişti. Programda ekonomide büyüme, enflasyonda düşüş vadedilirken, TÜİK 2018'in son çeyreği için yüzde 19,71 oranında enflasyon ve yine aynı çeyrekte yaşanan yüzde 3'lük ekonomik daralma oranını açıkladı. Patronların kasasını acemice doldurmaya çalışma çabasından başka bir şey ifade etmeyen bu programın emekçi halk açısından daha fazla yoksullaşma dışında bir anlamı olmayacaktır. Kıdem tazminatı, sosyal güvenlik hakkı, adaletsiz vergilendirme, banka reformları eliyle finans kapitalin desteklenmesi, SERA A.Ş. adı altında tarım politikasında tanzim satış fiyatlarının kurumsallaşması gibi örneklerle yüklü olan bu program ve aşağıda örneklerini sunacağımız diğer işçi düşmanı düzenlemeler topyekûn reddedilmelidir.

B- 2019 İSTİHDAM PAKETİ

7161 sayılı Yasa ile yürürlüğe giren patron dostu bir diğer düzenlemede ise sermaye sınıfına hizmette seçim öncesi son viraj alınmıştı. Düzenlemeye göre patronlar 01.02.2019 – 30.04.2019 tarihleri arasında işe aldıkları her yeni işçi için en az 9 ay çalıştırlırsa prim desteklerinden yararlandılar. Ayrıca 3 ay boyunca prim ödeme gün sayısının 67,36 lira ile çarpımı sonucu bulunan tutarın borçlarına mahsup edilmek üzere İşsizlik Fonu Bütçesinden Sosyal Güvenlik Kurumu'na ödenmesi sağlandı. Yani İşsizlik Sigortası Fonu patronların Sosyal Güvenlik Kurumu'na olan borçlarını ödemek için kullanılıyor. Fondan sağlanan bu desteğin yaklaşık tutarı işçi başına 4,500 lira.

Fon gelirleriyle desteklenen patronlar maliyetlerini büyük oranda düşürürken, kârlarını artırıyor, istihdam teşviki adı altında üretim sürecindeki emek maliyetinin yükü yine emekçilerin sırtına yüklenmiş oluyor. Yukarıda değindiğimiz Yeni Ekonomik Program'a ek olarak, kalem kalem her alanda verilen teşviklerle sermaye lehine, emekçi aleyhine düzenlemeler adaletsizliğin hukuksal kılıfı haline geliyor.

C- BORDRODAN PATRONLARA; ASGARİ ÜCRET TEŞVİKLERİ

2018'in son, 2019'un ise ilk günleri yoğun asgari ücret tartışmalarıyla geçti. Asgari ücret ne kadar olacaktı? 2000 TL'yi aşacak mıydı, altında mı kalacaktı? Peki ya patronlar asgari ücretin 2000 TL'yi aşması durumunda "bu yükün" altından nasıl kalkacaktı? Bir yandan işletmesini ayakta tutup, öte yandan zamlı asgari ücreti zorlanmadan işçiye nasıl ödeyecekti? İktidar işçilere zam vaadinde bulunurken patronu, fabrikatörü, yatırımcıyı, iş insanlarını hiç düşünmeyecek miydi?

Evet, asgari ücret tartışmaları yukarıdaki sorular ekseninde sürüp giderken, gündemin seyri de tıpkı soruların seyri gibi gelişti; zamlı haliyle bile yoksulluk ve hatta açlık sınırının altında olan asgari ücretle milyonların nasıl geçineceğini tartışmak yerine kendimizi patronlar için "endişelenirken" bulduk. İktidar temsilcileri ve medya sayesinde zam gündemine dair sorular temel soru, işçi bu ücretle nasıl yaşayacak değil, patron bu ücreti nasıl ödeyecek oldu. Nitekim sonrasındaki yasal düzenlemeler de ilk soruyu değil, ikinci soruyu cevaplamaya yöneldi: Teşvik adı altında patronları halkın parasıyla beslemenin kanunlaşmasına devam edildi. Bu minvalde sonucusu 30 Ocak 2019 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 7162 sayılı Kanun ile beraber pek çok yasal düzenlemede patronlara yönelik teşvikler yerini buldu.

Patronlara özel toplantılarda grevleri nasıl engellediğini övünerek anlatan iktidar, bir yandan asgari ücret zammı ile siyasi propaganda yapmaya çalışırken, öte yandan asıl temsil ettiği kesime yani patron sınıfına garanti üzerine garanti, söz üzerine söz verdi ve verdiği sözleri tuttu. Emek maliyetini neredeyse sıfıra indirecek denli yoğun ve yaygın teşvik uygulamasına geçti. Siyasi propaganda malzemesi yaptığı 2020 TL'lik asgari ücret "yükünü" patronların sırtından aldı, emekçi halkın sırtına vurdu. Üstelik belgesiyle birlikte; patronların kasasını doldurmaya yarayan tüm bu düzenlemeler emekçilerin "bordrolarında" açık seçik yerini aldı.

Bordrolar, patronların işçilerine olan parasal yükümlülüklerini ve ödemelerini gösteren belgelerdir. Ücretler; yasalarla öngörülen SGK primleri ve vergiler hesaplanır, ilgisine göre işçilere-SGK-Vergi Dairelerine ödenir.

2008 yılından bu yana işler böyle yürümüyor. İstihdamın artırılması, kayıt dışılığın azaltılması gibi gerekçelerle, patronların yükümlülüklerinin önemli bir bölümü ya Devlet bütçesinden ya da İşsizlik Fonundan karşılanıyor.

Böylelikle bordrolar üzerinden patronlara yüz milyarlarca lira aktarılıyor. Bu bölümde, SGK primleri üzerinden aktarılan paralar konu edilmektedir.

1. İŞVERENİN ÖDEMESİ GEREKEN %11 SGK PRİMİNİN 5 PUANI DEVLETTEN

5510 sayılı SGK Yasasının 81'nci maddesine göre ücretlerin %20'si yaşlılık,

malullük ve ölüm sigortası primi olarak kesilir: %11'ini işveren, %9'unu işçi öder.

Maddeye 15 Mayıs 2008'de bir bent eklendi ve işveren payının 5 puanının hazineden karşılanması öngörüldü. Patronlar 10 yıldır işveren payı olarak %11 değil; %6 oranında prim ödüyor.

Bu uygulama patronlara, asgari ücret üzerinden yapılan bir hesaplamayla, işçi başına Devlet bütçesinden 2019 yılında her ay 128 lira aktarılması anlamına geliyor: [2.558,40 x %5= 127,92]

Ücret yükseldikçe Bütçeden karşılanan tutar da yükseliyor.

Aşağıdaki çizelgede, asgari ücretli bir işçinin bordrosundan kesilen primlerin dağılımı görülmektedir.

Yaklaşık 510 lira tutarındaki SGK priminin, 153 lirasının işverenden alınmasına karşın işçiden 230 lira kesilmesi dikkat çekmektedir.

11% İşveren Payı	281,42
6% İşverenin ödediği	153,50
5% Devletin karşıladığı	127,92
9% (İşçi payı)	230,26
%20	511,68

Bu yöntemle patronlara yalnızca son üç yılda 70 milyar lira aktarılmıştır.

Aşağıdaki tutarlar, Maliye Bakanlığının ilgili yıllar Aralık ayları: Ocak ayına ilişkin olanı ise Ocak/2019 bütçe gerçekleştirmeleri raporlarından derlenmiştir.

Yıllar	Tutar (000)
2016	18.990
2017	27.741
2018	20.281
2019/Ocak Raporu	2.989
Toplam	70.001

2- İŞVERENE %6'YI DA ÖDETMİYORLAR...

2008 yılından bu yana hemen her yıl 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Yasası'na, işveren primlerinin Fon bütçesinden karşılanmasının öngörüldüğü yeni kurallar ekleniyor.

2008 yılında eklenen Geçici 7'nci maddeyle, 2008-2011 yılları arasında 18-29 yaş aralığındaki erkekler ile yaş koşulu aranmaksızın kadın işçilerin iş-

verene düşen paylarının işsizlik sigortasından ödenmesi öngörüldü. Destek 5 yıl boyunca ilk yıl %100 oranında, izleyen her yıl %20 oranında azalarak sürdürüldü.

2009 yılında eklenen Geçici 9'uncu maddeyle, 2009-2011 arasında "ilave istihdamı" özendirmek amacıyla yeni alınan işçilerin işveren payları bir yıl süresince işsizlik sigortasından karşılandı.

3- ENGELLİ, ESKİ HÜKÜMLÜ ÇALIŞTIRANLARIN İŞVEREN PRİMLERİ HAZİNE DEN

4857 sayılı İş Yasasının 30. maddesine göre işverenler 50 ve daha çok işçi çalıştırdıkları işyerlerinde en az %3 engelli, %2 eski hükümlü çalıştırmakla yükümlüdür.

Maddenin 2003 yılındaki ilk düzenlemesinde, yasa kapsamında olmayan ya da yasanın öngördüğü sayının üzerinde engelli ve eski hükümlü çalıştıranların, işveren primlerinin yarısının Hazineden karşılanması öngörülmüştü.

2008 yılında aranan koşullar kaldırıldı. Yasa gereği ya da yasanın öngördüğü sayının üzerinde olup olmadığına bakılmaksızın asgari ücret üzerinden hesap edilen işveren payının tamamı Hazineden karşılandı.

Hazineden karşılanan tutarın 2019 yılındaki karşılığı aşağıdaki çizelgede görüleceği üzere 525 lira tutarındaydı.

	İşveren Payı (%)	Çalışan Payı (%)	Toplam (%)
Malullük, Yaşlılık ve Ölüm	11	9	20
Genel Sağlık Sigortası	7,5	5	12,5
Kısa Vadeli Sigorta Kolları	2	-	2
	20,5	14	34,5
2.558,40 TL asgari ücret üzerinden hesaplanan tutarlar	524,47	358,18	882,65

4- FON BÜTÇESİNDEN 48 AYA KADAR İŞVEREN PRİM DESTEĞİ

4447 sayılı İşsizlik Sigortası Yasasına 2011 yılında eklenen Geçici 10'ncu maddeyle 31.12.2015 tarihine kadar (süre 31.12.2020 tarihine uzatılmıştır) işe alınanlardan, mesleki eğitim belgesi olup olmadığı; İŞKUR işgücü yetiştirme programlarına katılıp katılmadığı; İŞKUR'a kayıtlı olup olmadığı; erkekler için 18-29 yaş aralığında, kadınlar için üst sınır aranmaksızın 6 aydan başlayıp 48 aya değin uzanan sürelerle Fon bütçesinden ödendi.

Aşağıdaki çizelgedeki bilgiler, ilgili yıllar İşsizlik Fonu denetim raporlarından derlenmiştir. 2013-2017 yılları arasında 4447 sayılı Yasanın Geçici

10'ncu maddesine dayanarak patronların ödemesi gereken 205 milyon lira tutarındaki SGK işveren hissesi Fon bütçesinden ödenmiştir.

4447 sayılı Yasanın kadın-genç işsiz çalıştırılmasının özendirilmesine ilişkin düzenlemelerine dayanarak 2011-2017 yılları arasında Fon bütçesinden 5 milyar lirayı aşan tutardaki malullük, hastalık, ölüm ile GSS primleri Fon bütçesinden ödenmiştir. Çizelgede, kadın ve genç işsiz prim desteğindeki artış hızı dikkat çekmektedir: 2011 yılında 225 milyon lira olan destek 2017 yılında 2,4 milyar liraya yükselmiştir.

Yıllar	4447 sayılı Yasa Madde Geçici 10	Kadın genç işsiz	
2011		225.462.195	
2012			
2013	175.897.746	350.430.157	
2014	9.171.632	557.401.702	
2015	7.315.824	619.240.026	
2016	3.799.984	871.407.279	
2017	8.891.709	2.386.626.357	
TOPLAMLAR	205.076.895	5.010.567.716	5.215.644.611

[Daha sonra kimi işverenlerin bu maddeden yersiz yararlandığı, 76 milyon lira fazla ödendiği ortaya çıktı. Yersiz ödemelerin 5510 sayılı Yasanın 89'ncü maddesine göre her ay %2 GC ve DİBS bileşik faizi uygulanarak tahsil edilmesi gerekiyordu. 2015 yılında eklenen Geçici 14'ncü maddeyle, gecikme cezası ve faizi affedildi.]

2015 yılında eklenen Geçici 15'nci maddesine dayanarak, 30.6.2015 tarihine kadar (süre 31.12.2018'e uzatıldı) İŞKUR işbaşı eğitim programına katılmış olmaları koşuluyla 15-29 yaş aralığında olanların asgari ücret üzerinden hesaplanan SGK işveren payının, imalat sanayi sektöründe 42 ay; diğer sektörlerde 30 ay boyunca Fon bütçesinden ödendi.

2017 yılında 687 sayılı KHK ile eklenen Geçici 17'nci maddeyle İŞKUR'a kayıtlı işsizler arasından işe alınanların, en az 3 ay işsiz kalmış olmaları koşuluyla aylık prim ödeme gün sayılarının 22,22 lira ile çarpılmasıyla bulunacak tutarın 31.12.2017 tarihine değin işverene ödenmesi öngörüldü. Bunun yanı sıra 687 sayılı KHK ile eklenen Geçici 18'nci maddeyle asgari geçim indirimi uygulandıktan sonra kalan kısmı, gelir vergisinden bağışık tutuldu.

5- İŞÇİNİN SGK PAYI DA İŞSİZLİK FONUNDAN

Patronlar bordrolardaki; işverenden kesilen/ işçiden kesilen, gibi tanımlamalarla ilgilenmezler. Onlar için bordrolarda yazılı her tutar, ceplerinden

ödemeleri gereken birer maliyet unsurudur.

Patronların bu "sorunlarına" çözüm getirebilmek amacıyla, Yatırımlarda Devlet Yardımı kapsamındaki projelerde çalıştırılmak üzere işe alınanların SGK prim yükü Devlet Bütçesine; İşsizlik Yasasının Geçici 19-21'nci maddelerinde öngörülen kurallara uyularak yeni işe alınanların yükü ise İşsizlik Fonu bütçesine yüklenmektedir.

Aşağıda bu iki yöntemden kısaca söz edilecektir.

5.1- YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMINDAN YARARLANAN PROJELERDE ÇALIŞANLAR

5510 sayılı SGK Yasasına 2009 yılında eklenen Ek 2'nci maddeye dayanılarak; yatırımlarda Devlet yardımları çerçevesinde düzenlenen teşvik belgelerinden yararlandırılan yatırımlarda çalıştırılanların asgari ücret üzerinden hesaplanan işveren ve işçi primlerinin Hazineden karşılanması öngörülmüştür.

Destegin süresi, kapsamı ve karşılama oranını belirleme yetkisi Cumhurbaşkanına tanınmıştır.

5.2- İLAVE İSTİHDAM TEŞVİKİ

4447 sayılı İşsizlik Sigortası Yasasına Mart/2018'de 7103 sayılı torba yasa ile eklenen Geçici 19, 20 ve 21'nci maddelerle öngörülen destek; işçi payını da kapsamaktadır.

Bu maddelere dayanılarak İŞKUR'a kayıtlı işsizler arasından seçilmek koşuluyla, Ocak/2018-Aralık 2020 tarihleri arasında alacakları işçilerin SGK primlerinin işçi ve işveren payları 12 ay süresince Fon bütçesinden ödenecektir. 18-25 yaş aralığında ya da engelli ve eski hükümlü olanların prim destekleri 18 ay sürdürülecektir.

Ödenecek primin tutarı İŞKUR İnternet sitesinde yapılan hesaba göre 1.113 lira ilâ 2.712 lira arasında değişmektedir.

• **İmalat veya bilişim** sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinde ilgili döneme ait günlük brüt asgari ücretin sigortalının prim ödeme gün sayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçmemek üzere, ilave istihdam edilecek her bir sigortalının 6.822,40 TL'ye kadarki prime esas kazanç tutarı için ödeyecekleri tüm primler (959,40 ilâ 2.558,40 TL) ile 153,74 TL'lik damga ve gelir vergisi karşılanacaktır. (Toplamda 1.113,14 ilâ 2.712,14 TL)

• **Diğer sektörlerde** faaliyet gösteren işyerlerinde ilave istihdam edilecek her bir sigortalı prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanacak tüm primler (959,40 TL) ile 153,74 TL'lik damga ve gelir vergisi karşılanacaktır. (Toplamda 1.113,14 TL)

5-3 PATRONLARIN ÇALIŞTIRDIĞI İŞÇİLERİ YENİ ALIP ALMADIĞI DENETLENEBİLİR Mİ?

İstihdam desteğinden haksız yararlanılmasını önlemek amacıyla 4447 sayılı Yasanın maddelerine; "...işe alındıkları tarihten önceki altı aya ilişkin SGK'ya verilen prim ve hizmet belgelerinde adının olmaması...işyerinden bildirilen prim ve hizmet belgelerindeki sigortalı sayısının ortalamasına ilave olmaları..." gibi kurallar konulmaktadır.

Ancak bu tür engelleri aşmak patronlar için hiç de zor değildir. Prim desteğinden yararlanabilmek için aralarında muvazaalı işçi değiş-tokuş yapmalarını önleyebilmek neredeyse olanaksızdır.

6- İŞSİZLİK ÖDENEĞİNDEN YARARLANMAKTA İKEN İŞE ALINANLAR

İşsizlik Sigortası Yasasının 50'nci maddesine "İşsizlik ödeneği alanların işe alınmasını özendirilmesi..." gerekçesiyle 2009 yılında bir fıkra eklendi ve işsizlik ödeneğinden yararlanmakta iken işe alınanların SGK işçi ve işveren primlerinin, işsizlik ödeneğinin kalan süresince Fon bütçesinden ödenmesi öngörüldü. (İşsizlik ödeneğinin süresi Yasaya göre 180 gün ilâ 300 gün arasında değişir.)

Böylelikle, Fon kaynakları işsiz kalan sigortalıya işsizlik ödeneği vermek için değil, patronların sigorta primlerinin karşılanmasında kullanılmak üzere sağlandı.

Bu uyanıklık maddenin gerekçesinde şu sözlerle anlatılıyor:

İşsizlik Ödeneği alanların işe alımına teşvik getirilmekte ve böylece, istihdamda kalmak ve daha fazla gelir elde etmek suretiyle işçiler lehine, daha düşük maliyetli işçi çalıştırma suretiyle işveren lehine, Fon'dan yapılacak harcamaların azaltılması ve istihdamın artırılarak işsizliğin azaltılması yoluyla Devlet lehine avantaj oluşturulmaktadır.

Bu maddeye dayanılarak 358,18 lirası işçi payı, 370,97 lirası işveren payı olmak üzere toplam 729,15 lira tutarındaki SGK primi Hazine'den karşılanıyor.

	Çalışan Payı (%)	İşverenin ödediği	5510/81 md göre devletin karşıladığı işveren payı	Toplam (%)
Malullük Yaşlılık ve Ölüm Genel Sağlık Sigortası	9	6	5	20
Kısa Vadeli Sigorta Kolları %2 (%1'i teşvik kapsamı dışındadır)	-	1		1
	14	14,5	5	33,5
	358,18	370,97		127,92
	+ = 729,15			

Peki burada muvazaa önlenebilir mi?

Bu maddeyle patronlara işçi başına 730 lira çıkar sağlanmaktadır. Her ne kadar; "işçinin, işten ayrıldığı işyerinde tekrar işe başlaması halinde bu teşvik hükümlerinden yararlanılamaz" kuralına yer verilmişse de patronların kendi aralarında anlaşmalarıyla bu yasağın kolaylıkla aşılabileceği açıktır.

TEŞVİK SİSTEMİ: EMEKÇİDEN ALIP PATRONA VERMEK

Bu tabloda yoksulluk sınırının oldukça altında olan asgari ücretle geçinmeye çalışan milyonlar, bir yandan da ücretleri üzerinden yapılan çeşitli kesintilerle patronlara açıkça koltuk çıkmaya zorlanıyor. İktidar yoksul işçinin değil, zengin patronun desteğe sahip olduğunu düşünerek İşsizlik Fonu'nu

Çizer: Canol Kocagöz

patronların emrine amade etmiş durumda. Zamlı asgari ücreti siyasi propaganda malzemesi olarak kullanan iktidar, kurduğu yasal düzenekle teşvik adı altında patronları ihya etmeye devam ediyor. Memurun, işçinin alın teriyle kazandığı ve zaten son derece düşük olan ücretlerini henüz eline ulaşmadan uygulanan kesintilerle budayan iktidar, işverene karşı oldukça cömert davranarak kredi, hibe ve teşviklerle düşük maliyet, yüksek kâr garantisi veriyor.

Teşvik düzenlemeleri baştan sona patron yanlısı bir zihniyetin ürünü olarak, yoksuldan alıp zengine vermenin yasallaştırılmasıdır. Toplumsal adalete ve hakkaniyete aykırı bu uygulamalar sayesinde 1,5 milyonu aşkın işyeri ödemesi gereken asgari ücretin maliyetinin ciddi bir bölümünü kamuya yüklemektedir. Milyonların yoksullaşması pahasına bir avuç patronu rahatlatan teşvik sistemi kaldırılmalı, kamuda ve özel sektörde ücretler insanca bir yaşam için gereken düzeye yükseltilmeli, kamusal kaynaklar teşvik adı altında patronları beslemek için değil, eğitim, sağlık, barınma gibi temel hizmetlerin yerine getirilmesi için kullanılmalıdır.

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ
EMEK MERKEZİ
NİSAN/2019

TKP

| EMEK MERKEZİ

iletisim@tkp.org.tr

tkp.org.tr

TurkiyeKomunistPartisi

[tkpninsesi](https://www.instagram.com/tkpninsesi)

TKP Genel Merkez | Nisan 2019 | Adres: Meşrutiyet Mah. Karanfil Sok. No:30/6 Çankaya-Ankara | Tel: 0312 417 29 68